

Izhaja :
vsak ponedeljek in četrtek
popoldne.
Stane za celo leto 15 L.
" pol leta 8 "
" četrt " 4 "
Za inozemstvo celo leto
35 L.
Na naročila brez do-
poslane naročnine se ne
moremo ozirati.
Odgovorni urednik :
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 80

V Gorici, v četrtek 16. oktobra 1924.

Leto VII.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglaš
se računa po dogovoru
in se plačajo v naprej.
List izdaja konsoreij
„GORIŠKE STRAŽE“
Tisk Zadruga tiskarne
v Gorici
Riva Piazzetta št. 18.
Uprava in uredništvo :
ulica Mameli štev. 5.
— (prej Scuole). —

„Tisk bodi svoboden“!

(Člen 28. ustave kraljevine Italije).

Moj zagovor.

V teku petih dni sem bil kot odgovorni urednik »Goriške straže« na tiskajšnjem tribunalu dvakrat obsojen in sicer na 9½ mesecev ječe. Je to dogodek, ki je v zgodovini časnikarstva v Italiji popolnoma osamljen. Ker italijanskega jezika ne obvladam zadostno, sem podal pred sodiščem samo kratke izjave brez posebnega utemeljevanja. Zato priobčujem na tem mestu v svojo obrambo in v pojasnilo slovenski in italijanski javnosti sledeče:

Obtožen sem bil v obeh slučajih po § 247. kazenskega zakonika, ki pravi, da izvrši zločin oni, ki vžiga sovraštvo med socialnimi razredi. Državna pravdnika sta skušala sicer mimogrede pri obeh obravnavah utemeljiti to obtožbo, toda glavni del njunih obremenilnih govorov je bil povsem političnega značaja. Odkrito sta izjavila, da zahtevata mojo obsojbo, ker hočeta v moji osebi zadeti enega predstavitev slovenske politike v Italiji. Nista se omejila na članke, ki so bili pod obtožbo, temveč sta obsojala pisavo »Goriške Straže« v splošnem. S tem pa nista izvršila samo težkega napada na naš list, temveč sta obdolžila celokupno naše ljudstvo. »Goriška Straža« je glasilo slovenskega ljudstva na Goriškem. Ona odkrito izraža njegovo mnenje in mišljenje. Njena politika je politika ogromne večine slovenskega naroda. Tako državni pravdnik ni poklical le moje skromne osebe pred sodnike, ampak je obtožil večno slovensko ljudstvo samo, ki tirja vrojene mu pravice. Zagovornik dr. Stechina je zato pri prvi obravnavi prav umestno ostro zavrnil državnega pravdnika, rekoč:

»Gospod državni pravdnik je v svojem govoru ostro kritiziral slovensko politiko; polno pravico ima, da dela to. Toda tudi Slovenci imajo polno pravico, da presoja in tudi obsojajo politiko vladnih organov.«

Proces je torej bil političnega značaja, sodniki so razsojali o pravicah narodnih manjšin.

Načelo proti načelu.

V vprašanju, kakšna bodi politika Italije napram njenim narodnim manjšinam in kako naj se presoja njihovo politično nastopanje, obstoji zlasti v naši pokrajini bistveno in ostro nasprotje.

Kakor ste razvideli iz govora državnega pravdnika v zadnji številki in kakor razberete iz govora njegovega namestnika v današnji, se njuno politično naziranje popolnoma krije s stališčem, ki ga zavzema bivši videmski prefekt Pisenti in njegov krog: Italija je država italijanskega naroda, je strogo nacijska država, zato ne more dopustiti, da bi na njenem ozemlju kak drugi narodni organizem razvijal in živel svojstveno samostojno življenje. Odprava jezika manjšine iz šol, uradov in vsega javnega življenja ni zato le sama po sebi umevna uredba, temveč državna potreba.

Vsled tega o narodnih krivicah, zatiranju in preganjanju v Italiji ne more biti govora, ker manjšine sploh niso priznane, pravno jih ni. In kako je mogoče preganjati onega, ki ne obstoji?

Mi pa pravimo: Mi Slovenci smo samorasel narod s svojo lastno kul-

turo in zgodovino. Zrasli smo v eno narodno celino že pred stoletji in smo v bivši Avstriji skozi desetletja zmagovito branili svojo narodnost. Po svetovni vojni je bil kulturno visoko razviti goriški del slovenskega naroda priklonjen Italiji. Po naravnem pravu in mednarodnih določilih smo smatrali in smatramo za svojo sveto pravico, da svojo narodnost branimo, da zahtevamo popolno enakopravnost v vsem javnem življenju ter skušamo doseči čimvečji razmah vseh narodnih sil. Vladajoči krogi so to našo pravico vsa leta priznavali in nam dajali moška zagotovila, da jim bodo pripomogli do veljave. Boj za naše narodne pravice je zato dopuščen in postaven.

Trdimo tudi dalje, da je v dobrobit države, če se ta naša načela izvedejo. Krivični pritisk rodi odpor in ustvarja nezdrave razmere, ki samo škodujejo celokupnosti.

Načelo se bori tedaj proti načelu, trditve stoji proti trditvi!

Visoka naloga časnikarjev.

V tej borbi pripada novinarjem odlično mesto. Pravi novinar je glasnik ljudstva. Njegova naloga je, da zagovarja pred javnostjo ljudske zahteve in pravice ter se bori za njihovo zmagov. Opozorjati mora tudi vladajoče kroge na razne nedostatke, pod katerimi trpi ljudstvo in ščititi državo pred ukrepi nesposobnih upravnikov. Novinar vrši tedaj velikansko in pomembno dolžnost. Pri svojem delu mora biti neustrašen, značajan in pošten. Čast, ugled in pomen novinarstva, propade, če novinar v vršenju svoje velike dolžnosti postane omahljiv, strahopeten, če kloni pred zunanjimi pritiski. Slavne tradicije italijanskega prepoveda, ki je ustvaril svobodo tiska, bi bile pokopane, če bi novinarstvo ne imelo svobode. Prepričan sem, da italijansko ljudstvo tega ne bo dopustilo in da bo zopet visoko dvignilo zastavo svobodnega tiska.

Kvišku srca!

Boj med sistemom, ki noče priznati slovenskega narodnega organizma in med nami je zgodovinskega pomena. To ni več prašanje ene province, naše narodno prašanje je del svetovnega socialnega prašanja. Na našem ozemlju se borimo mi Slovenci kot eden izmed bataljonov v veliki svetovni armadi, ki se pod vodstvom duhovnih genijev Evrope ostro bori s nenasitnimi imperijalizmi. Ta svetovna armada pravice hoče udariti temelje za dom novega človeštva: v tem domu bodi prostora dovolj za vse narode, prave brate. Za brate, ne za gospodarje in hlapce! Zako smo mi Slovenci v soglasju z naprednimi silami Evrope prepričani, da bo do sporazuma med narodi prišlo, ko bodo vladajoči priznali, da naše narodno telo biva in ko bodo dali slovenskemu narodnemu organizmu vso svobodo, da se razvija po lastnih notranjih silah in zakonih! Le tako bo mogoče rešiti manjšinsko prašanje. Nikoli pa ga ne boste rešili s tem, da zaprete v ječe vse slovanske novinarje, vse naše politične delavce. Tudi če bi izgnali vse Slovence iz tega ozemlja, bi manjšinski problem ne zamrl, ampak bi še višje vzplapolal, tako visoko, da bi ga gledale oči vseh narodov.

Danes, ko pišem ta svoj zagovor, je ravno moj rojstni dan. Nehote človeku ta dan begnejo misli v preteklost, v minula leta, obenem pa se zatopi tudi v bodoče dni. Težki obsodbi, ki visi nad menoj ne delata zadnjih dni ravno mikavnih. Ko pa vidim kako je vsled tlačenja svobodne besede ogorčena in vzbunjena vsa javnost, tudi italijanska, se utrjuje v meni upanje, da bo iz ječ in naših žrtv vstala Slovincem in vsem tlačenim narodom zarja lepših dni. Zato kvišku srca in zastavo pravice!

Gorica 15. okt. 1924.

Polde Kemperle.

Druga obravnava proti „G. Straži“.

V ponedeljek opoldne je prejel naš odgovorni urednik g. Polde novo, drugo obtožnico, v kateri je bilo tudi naročeno, naj se predstavi še isti dan ob 4. popoldne tribunalu v Gorici. V vabilu ni bil niti naznačen uradni zagovornik. Zato se je naš urednik podal h svojemu zaupnemu zagovorniku odv. dr. Brajši. Šele na tribunalu sta srečala uradnega zagovornika dr. Tonklja. Oba odvetnika sta vzajemno branila obtoženca. Senatu je predsedoval svetnik Brunelli, a prisednika sta bila sodnika Cociani in Marossevich. Obtoževal je namestnik državnega pravdnika dr. Ruggieri.

Ko je senat zasedel svoje mesto, je zastopnik državnega pravdnika obrazložil obtožbo. Obtožba temelji na ovadbi podprefekta Nicolottija, ki je tudi že prej ovadil »Goriško Stražo«. Tako je ostal zvest obljubi, ki jo je izrazil državnemu pravdniku pri prvi ovadbi, rekoč da bo vedno opozarjal državnega pravdnika na »protidržavno pisanje Goriške Straže«, ki je v zadnjem času začela ostro borbo proti vsemu, kar je italijansko. Za obe tožbi se moramo torej zahvaliti očetovski skrbi svobodoljubnega gosp. podprefekta.

Zakaj smo bili obtoženi.

Naš urednik je bil obtožen hujskanja h mržnji med socialnimi razredi (čl. 247. kaz. zakonika) ker je v »Straži« z dne 6. oktobra priobčil uvodnik »Zakaj plačujemo davke?« v katerem »hujška italijansko prebivalstvo, trdeč da se z denarjem Slovencev skuša raznaroditi slovensko dečo; da je prefektura črtala iz občinskih proračunov postavke za slovenske sirote; dokazuje, da se mržnja proti Slovincem ne ustavi niti pred solzami sirot; da v vsem svetu ni narodne manjšine, ki bi ne smela otvarjati zasebnih šol z materinskim učnim jezikom; da iz našega denarja kujejo meč nastavljen na srce slovenske mladine.

Izjava našega urednika.

Ko je bila prečitana obtožnica je podal urednik sledečo izjavo:

Sem nedolžen in sprejemam vso odgovornost za inkriminirani članek. V njem ni prav nobenega hujskanja h mržnji med socialnimi razredi, še manj pa proti italijanskemu ljudstvu. Članek sam je stroga, toda pravična kritika načina, kako se s Slovenci v tej pokrajini ravna. Kritika ni naperjena proti centralni vladi, temveč proti krajevnim oblastnikom, ki s svojo pogrešeno, pogubno in škodljivo politiko vedno bolj otežujejo življenje slovenskega ljudstva. Vzdržujem vse v članku podane trditve, ker so popolnoma resnične.

Nato ima besedo zastopnik obtožnice:

Govor dr. pravdnika.

Slavni sodni dvor! Drugič že stoji urednik Kemperle kot obtoženec pred sodnijo, drugič je že zagrešil hujskanje na sovraštvo med družabnimi razredi. Kar piše »Goriška Straža«, je pravo ščuvanje in izzivanje proti italijanski državi, proti italijanskim napravam, proti italijanskim oblastvom, proti italijanskemu ljudstvu. Vsa njena pisava izvira iz globokega sovraštva proti vsemu, kar je italijansko. Ta naša draga in ljubljena Italija, se slika v »Goriški Straži« kot sovražnica slovenskih šol, slovenskih sodnikov, slovenskih učiteljev in slovenskega jezika. To je velika krivica in silna laž. Italija je svobodoljubna in širokogrudna, ona daje državljanom tako prostost kritike, kakor je ni nikjer drugje. Jasno je torej, da je pisava »Goriške Straže« lažniva in uredniki pišejo le iz sovraštva in s hudobnim namenom. Kar je priobčil urednik Kemperle v »Straži« ni kritika, ampak strup, ki vpliva pogubno na navadno, preprosto slovensko ljudstvo. Vse, kar naredi vlada, služi po mnenju »Straže«, le enemu cilju, da se oškoduje slovensko ljudstvo. To je lažnivo. Vi pravite, n. pr. da je vlada zaprla Slovincem šole, toda to ni nič posebnega, ker je vlada zaprla šole tudi v ostalih pokrajinah države. Vi trdite, nadalje, da plačujete davke in da se s tem denarjem vzdržujejo italijanske šole. Ali mislite, da so davki, ki jih vi plačujete res tako veliki? Davki, katere odkazujete, so majhni v primeri s tem, kar vam vlada vrača. Vi dobivate od države več, kakor ji vi dajete. Ne, ne, gospodje, vaša pisava izvira le iz globokega sovraštva. Mnogo bolje bi naredil Kemperle, ko bi svoje trditve podprl z dokazi in dejstvi. Naša Italija ima najbolj proste in svobodoljubne pravice na svetu in zato je nihče ne sme žaliti. Vsako žalitev je treba strogo in krepko kaznovati in zato predlagam, naj sodni dvor obsodi Leopolda Kemperla na 9 mesecev zapora.

Po obtožbi državnega pravdnika, dobi besedo

zagovornik dr. Brajša.

Predno preidem na razmotrivanje članka, ki tvori predmet današnje obtožbe proti Leopoldu Kemperlu, dvigam ugovor radi nepristojnosti te sodnije.

Zločin po čl. 247. k. z., radi katerega je Kemperle obtožen, spada v vsakem slučaju pred porotno sodnijo. Kraljevi dekret z dne 15.-7.-23. št. 3288, na podlagi katerega je tribunal pristojen, da sodi o deliktu po čl. 247. k. z. je protiustaven. Vsi predpisi, ki omejujejo kateisibodi pravico svobode, katere ustava zajamčuje državljanu, kakor n. pr. svobodo sestajanja, združevanja, tiska itd. morajo biti izdani v obliki zakona, in ne naredbe. Z ozirom na konkretni slučaj naglašam, da ustava v čl. 28. svečano izjavlja: »Tisk bo svoboden«. Svoboda misli je eden najvzvišenejših načinov, s katerimi človek da izraza svojo osebnost. In tisk je poseben način, po katerem se misel izraža. Izvršilna oblast mora spoštovati to svobodo tiska, ki je svečano zajamčena v albertinski ustavi. Brez dvoma omenjeni kraljevi dekret z dne 15.-7.-23. krši to načelo o svobodi tiska, ki je zajamčena tudi v čl. 1. kr. albertinskega edikta o tisku z dne 26. marca 1848., ki pravi: »Izražanje misli potom tiska je svobodno!« Omenjeni kr. dekret je uničil svobodo tiska. Izvršilna oblast je izdaviš ta dekret pre-

koračila svoj delokrog ter kršila ustavo. Vsled tega, gospodje sodniki, varuhi zakona, ne smete uporabiti tega dekreta.

Kar se tiče inkriminiranega članka, trdim z mirno vestjo, da v njem nisem našel nič protipostavnega, nič, kar bi bilo v smislu čl. 247 k. z. kaznjivo. Dejstva, ki so navedena v članku, so resnična. Niso znana samo tistemu, ki noče, da bi mu bila znana, ki zapira oči pred resnico. Ta dejstva so tudi vam, gospodje sodniki, dobro znana, zato ne smatram potrebnim, da dokazujem na dolgo obstoj teh dejstev. Gentilieva reforma je uničila slovensko šolstvo, zasebne šole niso dovoljene. Tako sta slov. otrokom odvzeta pouk in vzgoja v materinem jeziku, o katerem pravi E. de Amicis, da je podlaga za učenje vsakega drugega jezika, torej tudi italijanskega. Veliko večino slovanskih sodnikov so odpustili. Če je kdo ostal, so ga premestili iz naših krajev n. pr. na Tirolsko, češ, da ne smejo naši sodniki biti v stiku z našim ljudstvom, kakor se je izrazil neki višji državni uradnik. Slovenskega jezika se ne sme vporabljati pri javnih uradih, kar povzroča našemu ljudstvu, ki večinoma ne pozna italijanskega jezika, ogromno škodo. Iz državnih uradov sploh so skoro popolnoma izginili slovenski uradniki. Na njihovo mesto so prišli uradniki, ki ne poznajo slovenskega jezika. Vsled tega ne more naše ljudstvo brez tuje pomoči urediti najpriprostejše zadeve radi nepoznanja italijanskega jezika.

Dejstvo je tudi, da je kr. prefektura v Vidnu črtala iz proračunov nekaterih slovenskih občin postavke, namenjene za »Slovensko sirotišče« v Gorici. To resnico je člankar ugotovil, — in resnica ni nikak zločin, tudi če koga v oči bode!

Sveta dedščina očetov.

Naravno pravo slovenskega naroda je, da se bori z vsemi dovoljenimi sredstvi za obstoj svojega jezika. Slovenski jezik je sveta dedščina očetov, je duša slovenskega naroda. Naravno pravo pa, ki tvori temelj vsega prava, mora država spoštovati, ne sme pa segati po kazenskem zakonu, da potrdi krivico.

Gospodje sodniki, živimo v ustavni državi, v kateri mora biti svoboda tiska sveta. Tisk je namreč glasilo javnega mnenja, glasilo ljudstva, ki v moderni ustavni državi vlada. Vlada se ne sme bati tiska. Prav pravi znani učenjak Casanova v svojem »Ustavnem pravu«: »Ako zabranite pisateljem objavljati glede gotovih dejstev ali glede gotovih vprašanj mnenje nasprotno vladnemu mnenju, priznate, da je to vladno mnenje tako šibko, da ne more vzdržati javne razprave.« Kljub vsem prepovedim udari slednjič resnica na dan. Obtožnica pravi, da se z inkriminiranim člankom hujska slovensko ljudstvo proti italijanskemu narodu. To ni res! V cellem članku ni niti od daleč omenjen italijanski narod. Člankar obsoja sistem, ki hoče slovensko ljudstvo raznaroditi, obsoja vladno in njene organe, ki hočejo potom italijanskih šol slovensko ljudstvo asimilirati, amalgamirati, kakor se glasijo izrazi sistema, obsoja posebno lokalne vladne organe, ki vzdržujejo ta sistem. Ti organi so mnenja, da so Slovenci na mejah nezvesto ljudstvo, ki ga je treba zbrisati iz dežele. In ta sistem obsoja ne samo člankar, obsoja jo ne samo Slovenci, ampak tudi pretežni del italijanskega naroda, ki je pravičen tudi nasproti slovanski manjšini v naši državi. Kritika vladnega sistema je pa najelementarnejša pravica svobodnega državljan v svobodni, ustavni državi. In Slovenci so tudi svobodni državljani v Italiji! Če ni dovoljena kritika vladnih ukrepov, potem ne sme biti opozicije, potem so vsi člani opozicijskih strank zločinci, kar bi bilo smešno trditi.

»Vsak človek svobodne Italije bo za nas brat«.

Predno je Mazzini v šestdesetih letih preteklega stoletja zapustil Italijo, je objavil italijanski mladinski spis,

(Ai giovani d'Italia), v katerem je označil vzvišene ideale, za katere se italijanska mladina mora boriti, ako želi da doseže združenje vseh italijanskih dežel v edinstveni državi. V tem spisu pravi Mazzini: »Vsaki človek svobodne Italije bo za nas brat. Bratsko razmerje mora torej vladati med italijanskim in slovenskim ljudstvom v Italiji. Bratska ljubezen mora vladati v vseh, zasebnih in javnih odnosih med italijansko večino in slovansko manjšino v naši državi. Če hoče vlada, da se približamo temu Mazzinijevemu idealu, idealu vseh izbranih duhov italijanskega preporoda, mora spremeniti svoj sistem in ne goniti pred sodnijo tiste, ki opravičeno obsojajo sistem krivice, s katerim se vlada nad slovenskim ljudstvom. Vi ste, gospodje sodniki, tudi družinski očetje. Vi tudi želite in zahtevate, da se Vaši otroci vzgajajo v materinem jeziku. To želijo tudi slovenski očetje in kaj čuda, če jih boli, da za slovenskega otroka ni slovenske šole! Tej opravičeni boleti slovenskih očetov in državljanov daje izraza inkriminirani članek.

Gospodje sodniki, sodite vestno in nepristransko in ker, — kakor sem dokazal v svojih izjavah, — inkriminirani članek ne vsebuje nikakega kaznjivega dejanja, izrecite oprostilno razsodbo.

Govori dr. Tonkli.

Nato je povzel besedo odvetnik dr. Tonkli in izvajal: Urednik Leopold Kemperle je obtožen, da se je pregrešil proti členu 247. kazenskega zakonika, to se pravi, da je hujskal na sovraštvo med družabnimi razredi ali sloji in ogrožal javni red in mir. Ta obtožba je brez vsake podlage in se zruši v nič, ako le površno pogledamo članek, ki ga je priobčila »Goriška Straža«. »Straža« protestira, da so bile odpravljene slovenske šole, odpušteni slovenski sodniki itd. Ona obsoja tako politiko in jo zavrača, ker je škodljiva in krivična. Koga je »Goriška Straža« s tem napadla? Proti kakšnemu sloju ali razredu je ona hujskala? Ona ni napadla ne kapitalističnega ne delavskega razreda, ni napadla ne kmetskega in ne meščanskega stanu in še manj celotni italijanski narod. Saj zakonov in odlokov ni izdalo italijansko ljudstvo, ampak ministri in vlada. Ali je vlada kakšen družabni razred? Ne! Tega ni še nihče na svetu trdil. Kje je torej hujskanje sloja proti sloju, kje sovraštvo med stanovi? »Goriška Straža« ni hujskala proti nobenemu razredu, temveč je kritizirala politiko vlade, do česar je imela polno pravico. Kje smo še kedaj slišali, da bi časopisje ne smelo kritizirati vladnih odredb? Ali mislite, da pomeni vsak napad na italijansko vladno napad na italijanski narod? Ako bi se postavili na to stališče, potem bi morali vsi opozicijski časopisi Italije opustiti vsako kritiko vladnih odredb in ukiniti svoje delovanje. To je nemogoče, bi bilo škodljivo in brezsmiselno. Vlada se iz kritike časopisja uči, nabira izkustva in zakone, če je treba popraviti. Kritika vlade je bila vedno dovoljena in nikomur ni še padlo v glavo, da bi trdil, da je to hujskanje na sovraštvo med stanovi. Zato je obtožba proti »Goriški Straži«, da je ščuvala na sovraštvo med razredi brez najmanjše podlage in se zruši sama od sebe v nič.

Kako se more nadalje trditi, da je »Goriška Straža« ogrožala s svojim člankom javni red v deželi? Saj imamo v Gorici podprefekturo in policijo, ki mora skrbeti za javni mir in goriška podprefektura ni našla kljub svoji strogosti v članku prav nič nevarnega, ona je pustila, da članek izide in niti v glavo ji ni padlo, da bi ga zaplenila. Ako so poklicani varuhi javnega reda odločili, da članek ni nevaren, potem je to naravnost kričoč dokaz, da je tudi očitek o motenju javnega mira brez vsake najmanjše podlage in s tem je zrušena sploh celokupna obtožba drž. pravdnika proti »Goriški Straži«.

Končno opozarjam sodni dvor, da nima on po zakonu nobene pravice

soditi o pregrešku urednika Kemperla. Po postavi je poklicano za to porotno sodišče. Sodni dvor trdi, da je pristojen soditi gospoda Kemperla na podlagi kraljevega odloka proti svobodi tiska od 15. julija 1923. To naziranje je pogrešeno in protipostavno. Po kazenskem pravu kraljevine Italije in vseh modernih držav se sme vsak državljani soditi in obsoditi samo na podlagi zakona in ne na podlagi odredb in kraljevih odlokov. Šele tedaj ko se kraljevi odlok spremeni v zakon, šele tedaj sme sodnija po njem soditi. Kraljevi odlok proti svobodi tiska pa ni bil še spremenjen v zakon in zato nimate, gospodje sodniki, nobene pravice soditi po njem urednika »Goriške Straže«. Ako boste na podlagi kr. odloka sodili gospoda Kemperla, se boste gospodje sodniki, pregrešili proti kazenskemu zakoniku.

Zaupam, da se bo sodni dvor držal strogo ustave in zakonov države, da bo visoko držal slavno tradicijo italijanskih sodnikov, izjavil svojo nepristojnost ter oprostil urednika Leopolda Kemperla.

Zaključni govor dr. pravdnika.

Vzdigne se še enkrat državni pravdnik ter spregovori:

Pravni razlogi odvetnika Tonkina ne držijo, njegove besede niso odkritostne. Ravnotako neodkritostne besede urednika Kemperla, ki izvirajo iz avstrijske duševnosti. Italijanska duša je dobra in plemenita, ona je nasprotna vsakemu pregajanju. Nis, da je vlada zavračala slovenske šole! Saj se je otvorila v Vidnu ena slovenska šola in v Gorici se je vršil tečaj za občinske tajnike v slovenskem jeziku. »Goriška Straža« piše iz hudobnih namenov, sodniki naj obsodijo urednika Kemperla. Vlada se mora postaviti po robu iredentističnemu gibanju med Slovenci, jaz predlagam še enkrat, da obsodi sodni dvor Leopolda Kemperla na 9 mesecev ječe.

Nato je sodni dvor po daljšem posvetovanju razglasil sodbo: **Urednik Leopold Kemperle je kriv in se obsodi na 5 mesecev ječe in 100 lir globe.**

Naš urednik je takoj vložil priziv na prizivno sodišče v Trstu.

Kaj se godi po svetu?

Najvažnejši dogodek svetovne politike je trenutno volilna borba na Angleškem. Dne 29. oktobra se bo odločilo, katera stranka prevzame vodstvo največje in najbolj mogočne države na svetu. Stranka, ki izide iz volilne bitke kot zmagovalka, ne bo vtisnila svojih idej samo političnemu in socialnemu življenju britanskega carstva, ampak bo imela tudi močnejši vpliv na politični razvoj vse Evrope.

Poročilo Rusiji.

Ako se hočemo o tem prepričati, zadostuje, da si ogledamo nekoliko volilni program Delavske stranke. Mac Donald stopa na primer pred angleški narod z zahtevo, da je treba skleniti med Anglijo in Rusijo prijateljski sporazum in dati Rusom veliko milijonsko posojilo. On hoče pomagati Rusom, da se gospodarsko okrepijo, obenem pa koristiti tudi lastni državi. Po pogodbi bi se namreč Rusi obvezali, da uporabijo 60 od sto najetega posojila za nakup blaga na Angleškem. Angleži bi preskrbeli Rusiji pluge, motike, železniške vozove, stroje in sukno, Rusi bi plačali blago z izposojenimi milijoni — in tako bi se vrnil najeti denar nazaj na Angleško, angleški brezposelni delavci bi dobili zaslužek. Ako zmaga Mac Donald, bo torej to čutilo ravno tako delovno ljudstvo Anglije, kolikor ruski kmet in delavec. Razumljivo je torej, da se slovanska Rusija za izid angleških volitev zanima kakor za svojo lastno zadevo in podpira vsaj s srcem borbo Mac Donaldove Delavske stranke. Saj je od izida angleških volitev odvisna gospodarska okrepitev Rusije in vsled tega politični vpliv mogočne slovanske države. Toda ravnotako kakor stoje Rusi odločno na strani Delavske stranke, istotako so njej odločno nasprotne vse vlade in države, ki se plašijo povzdiga Rusije, ker bi postali Rusi zopet odločilni v Evropi.

Za vpliv delavnega ljudstva.

Vzeli smo iz programa Delavske stranke samo eno točko, ki se nanaša na Rusijo. Toda tudi notranji program Mac Donaldov, ki se ne tiče zunanje politike, ima velik pomen na zunanji in vpliva močno na ostale države. Macdonald zahteva na primer, naj se rudokopi in železnice vzamejo iz rok kapitalistom in izroče državi, ki jih bo vodila in upravljala skupno z delavci. Isto naj velja za vse električne naprave in tovarne. Mac Donald zahteva nadalje, da mora država skrbeti tudi za izobrazbo revežev in nuditi sinovom revnih staršev do 16. leta brezplačen šolski pouk. Mac Donald zahteva, naj država skrbi, da bodo delovni stanovi imeli po ceni meso in moko in zato hoče ustanoviti poseben urad, ki bo nakupoval na debelo živila v tujini in pritiskal tako

cene prekupčevalcev navzdol. Trgovino z mlekom hoče Mac Donald izročiti državi. Mac Donald zahteva volilno pravico za ženske, ki so dopolnile 21. leto starosti.

Enota Evrope.

Take in enake zahteve nimajo le pomena za angleško ljudstvo, ampak tudi za druge narode. Ko bi Delavska stranka zmaga in dala delovnim stanovom in revežem več pravic, bi vplivalo to kmalu čez mejo. V ostalih državah bi dobili delavci in kmetje pogum, nastopali bi bolj samozavestno in odločno ter zahtevali od svoje vlade iste ali enake pravice. Države in narodi Evrope niso danes več zaplankani v svojih mejah, ampak gledajo na vse strani prav daleč okoli. Kar se zgodi v eni državi se preseli v drugo, širi se najprej kakor da bi bilo nalezljivo. To resnico smo prav razločno opazovali v zadnjih letih po vojni. Ko je izbruhnila ruska revolucija in so delavci v Rusiji prišli na krmilo, se je revolucionarno delavsko gibanje razširilo iz Rusije v Nemčijo, v Bolgarijo, Jugoslavijo, na Ogrsko, v Italijo, na Francosko in Angleško in rahli valovi so se čutili celo v Ameriki.

Nova politika.

Potem je nastal fašizem, ki se ni omejil samo na Italijo, ampak je zapljuskal čez meje, se vzdignil na Španskem, se pojavil na Francoskem, v Nemčiji, v Bolgariji in tudi v Jugoslaviji, kjer si je nadel ime Orjuna. Skoro v vsaki državi Evrope so se pokazale enake ali podobne struje. Zmago Mac Donald in Herriota je nastopilo zopet protifašistovsko gibanje, ki se je jelo sedaj širiti čez Evropo. Vpliv tega evropskega gibanja se je videl tudi v Jugoslaviji, kjer je prišla na krmilo nova vlada in pritiskala ob tla Orjuna. Bliža se nov čas z novo politiko.

Evropske države tvorijo celoto, ki se ne da raztrgati. Stranke in vlade vedo, da je njih sreča in usoda odvisna večkrat od dogodkov v sosedni ali celo bolj oddaljeni deželi. Zato na primer vidimo danes, da se za angleške volitve zanimajo najrazličnejše stranke po Evropi. Eni stoje odločno na strani Mac Donald, ker čutijo, da bo njih stvar pridobila, ako zmaga Delavska stranka. Drugi so pristaši konservativne stranke in žele Mac Donaldu poraz, ker se boje, da bi delovni stanovi domače države dvignili glavo, ako zmaga na daljnem Angleškem stranka delavcev. Ni bolj zanimive stvari, kakor zasledovati v teh tednih časopise različnih držav ter opazovati, kako pišejo ti in kako oni o volilni borbi na Angleškem.

Mi in angleške volitve.

Mi Slovenci in Hrvatje v Italiji smo majhen narod, ki ne more posegati v svetovno politiko. Saj ne more posegati niti v politiko države, v kateri živi in nima besede niti pri upravi majhne dežele, na kateri prebiva. In vendar je potrebno, da gledamo bistro okoli sebe in spoznavamo pota, po katerih hodi svetovna politika. Tako zvemo vsaj, kje smo in kaj se godi z nami in razumemo boljše naš položaj. Angleške volitve so na primer dogodek, ki bo imel lahko velik pomen tudi za naš majhen narod na Primorskem.

Ako se želimo o tem prepričati, zadostuje, da pomislimo le na eno točko Mac Donaldovega programa.

Proti militarizmu!

Njegova stranka zahteva, naj neha v Evropi blazno oboroževanje, ki tlači kot mora davkoplačevalce vseh držav. Macdonaldova zasluga je, da je prišlo to vprašanje na površje in da so države sklenile sklicati mednarodno zborovanje za razorožitev.

Ako Mac Donald zmaga, bo on najbolj uspešna opora zborovanja, ako propade, je precej negotovo, kakšen bo uspeh konference. Mi vemo sicer, da ne bo napovedano zborovanje delalo čudežev, vojen ne bo odpravilo, toda že ko bi se države zmenile, da nekoliko znižajo vojaške stroške, bi bilo to velikanskega pomena za delovno ljudstvo. Italija troši za vojaštvo milijarde, ker delajo tako vsi drugi. Ako bi se stroški znižali pri nas za eno milijardo, bi že naše ljudstvo občutilo velikansko korist. Pri eni milijardi vojnih stroškov pride namreč na vsakega državljanca 25 lir na leto, kar pomeni za naše ljudstvo 12 milijonov in pol letnih davčnih bremen. Politika razoroževanja angleške delavske stranke, ki jo vodi Mac Donald, bi prihranila torej lahko našemu primorskemu ljudstvu vsako leto milijonska bremena in mu olajšala teža življenje.

Ni torej nikakega dvoma, da mora vsak trezen Slovenec želeči Macdonaldu zmago, ker je to v korist našega naroda.

DNEVNE VESTI.

Pravica za vse!

V Prekmurju prebiva krog 75.000 Slovencev in 12.000 Madjarov. Slovenska ljudska stranka je dne 28. septembra priredila velik shod v Čresnovcih. Vdeležilo se ga je nad 2000 Prekmurcev, med njimi tudi dobra stotina mažarskih kmetov. Ganljivo je bilo, ko je tisočglava množica Slovencev zahtevala, naj vlada podeli zemljo tudi mažarskim sirotam. Navzoči Madjari so z glasnimi klici in jokom dali izraza svoji hvaležnosti ter so z velikanskim navdušenjem zahtevali, naj da Madjarska tam ostalim Slovincem vse manjšinske pravice. Župani 30. prekmurških slovenskih občin so podpisali resolucije, v katerih zahtevajo, naj ministerstvo za agrarno reformo deli zemljo vsem revnim domačim državljanom, naj bodo že Slovenci ali Madjari. — Ta plemeniti čin pravičnosti kaže, kako ljubi slovenski kmet pravico. Napihnjene upravne ničle, pojdite se učiti h prekmurškim kmetom, kaj je narodna pravičnost!

Hotel za letoviščarje na Lokvah. Že lani se je ustanovila družba, ki namerava zgraditi razkošen in moderno opremljen hotel za letoviščarje na Lokvah, vrh Trnovske planote. — V družbi je več kapitalistov iz Trsta, zastopa jo pa goriški inženir Maurer. Družba je že kupila obširno zemljišče za stavbo. Goriški list »L'isonzo« želi prinašati sliko bodočega hotela. Koliko bo domače prebivalstvo z novim podjetjem pridobilo, ne vemo.

Domačini brez kruha.

V Gorici so brez vsakega zaslužka in dela: dva doktorja zdravilstva, dva doktorja poljedelstva, 3 doktorji kemije, 4 profesorji. Tako poroča »L'isonzo«. Kaj naj rečemo h temu? Slovenski stariši, mnogo vaših sinov bo moralo iti po kruh v svet, tudi v slovanske dežele! Zato poskrbite, da se vaši otroci temeljito naučijo slovenskih jezikov, predvsem slovenskega. Če ne bodo znali slovenskega jezika, jim bodo vrata v slovanski svet zaprta!

Učitelji v novem šolskem letu.

Pričelo je novo šolsko leto, ki je slovenskemu učiteljstvu prineslo nekaj dejstev, ki so drugačna, kot smo jih bili vajeni. Sicer se niso po pravilo vse krivice, ki jih je učiteljstvo pretrpelo v burni dobi zadnjih dveh, treh let, vendar je šolsko skrbništvo pospešilo rešitev perečega vprašanja o definitivnem nameščenju učiteljstva. Sistemiziralo je 522 definitivnih slovenskih in hrvatskih mest, od katerih je bilo 435 že oddanih. Na novo je definitivno imenovalnih 250 provizoričnih učnih moči.

Prosvetna zveza.

Opozarjamo

gg. duhovnike na anketo o prosvetni akciji, ki se bo vršila v četrtek dne

23. oktobra ob 9h dop. v zvezinih prostorih.

Občni zbor

Prosvetne zveze se bo vršil, kakor je bilo opetovano objavljeno, v nedeljo dne 26. oktobra. Ob 8h se začne sv. maša, nato zborovanje. Pričakujemo številne udeležbe. Okrožni predsedniki naj sestavijo kratko poročilo. Popoldne se bo vršil velik koncert.

Poštenje.

Gospa Ivanka Kulot iz Gorice je našla na cesti v Šempetru dva tisočaka. Prinesla jih je v naše upravnništvo s prošnjo, da jih izročimo osebi, ki je denar izgubila. V soboto se je oglasil pri nas Sulič Izidor iz Prvačine, reven posestnik, ki je bil to svoto izgubil. Pač si lahko mislimo njegovo veselje, ko je dobil bankovca nazaj. Poštenje se vendar velja!

Tirolska žaluje.

»Landsmann«, glasilo junžotirolskih Nemcev, poroča: Dne 10. oktobra se je v Inomostu vršilo spominski dan na obletnico, ko je bila nemška dežela južno od Brennerja priključena Italiji. Na predvečer ob solnčnem zahodu so zvonovi vseh cerkva oznanili žalno slavlje. Ob sedmih zvečer se je začel pomikati po mestu velik sprevod z bakljami. Pred spomenikom na Bolcanskem trgu je govoril množicam deželni poslanec dr. Pembaur. Govoril je o aneksiji nemškega južnotirolskega ozemlja in je posebej opisal raznarodovanje nemškega ljudstva v tej deželi. Prireditve dne 10. oktobra so dosegle višek službi božji, ki se je vršila ob 10. uri dopoldne. Med žalno službo božjo so bile vse trgovine zaprte.

Vojna odškodnina-jugoslovenskih državljanov.

Vsi oni jugoslovenski državljanji, prebivajoči v kraljevini Italiji, ki imajo pravico do vojne odškodnine, oziroma so jo pravočasno naznanili, so v lastnem interesu naprošeni naj pošljejo njih natančne podatke (ime, priimek, značaj, bivališče), za skupno akcijo v doseg njihovih pravic, predlagatelj: Ivanu Koudelka, SHS okrajni tajnik v p. Gorica, Corso Vittorio Emanuele III. št. 65.

Odbornice društva Skalnica

se vabijo k seji, ki bo v nedeljo dne 19. t. m. ob 4. pop. v društvenih prostorih.

Predsedstvo.

Plebiscitarne volitve.

V Piranu so se vršile v nedeljo občinske volitve. Snoparji so vse storili, da bodo uspehi volitev njim v prid. Zgodilo pa se je, da se 80% volivcev ni udeležilo volitev. Ljudstvo je sito vlade nasilnežev.

Izgubljeno-najdeno.

V nedeljo dne 12. t. m. je neka oseba našla na Sv. Gori daljnogled. Kdor ga je zgubil, naj se oglasi v našem upravnishtvu.

Kaj je novega na deželi?

Iz Kanala.

Potrebno je, da zopet poročamo par posebnosti, ki se tičejo našega kraja. Ko so se preteklo nedeljo vračali fašisti (razen par — domačinov ni zraven) iz Vidma, kjer so se poklonili kralju, so nas zopet enkrat razveselili z »Giovinezze«. Nato so posedali po krčmah, ter slednjič v navdušenju in veliki ljubezni vrgli na tla njih fašistovsko zastavo in zlomili drog. Končno so poskusili tudi z »Bandiera rossa« in začudili smo se, da znajo še tako lepo besedilo na pamet. Pač znak, da so še pred kratkim služili tej zastavi. Oni kosci droga so shranjeni sedaj na občini.

Izza zadnjih volitev dobro znani Tazzoli, ki ima na sodnji cel kup ovadb, je začel v zadnjem času kaj pridno terjati naše uboge ljudi. Svoj čas je delal »konkordate«, ljudje so mu podpisovali pooblastila in sedaj prihaja z računi. Pa kakšni mastni računi! S posebno milostjo je osrečil Kambreško, Kostanjevico in bližnje vasi v hribu. Gotovo mu gre trda, drugače bi ne poslal v soboto svojo lepo ženo, dekle in še nekega odvetnika ali kaj v Kostanjevico, ter tam zahteval svote, ki mu ne gredo. Vračali so se precej slabe volje, najbrže jim ni šlo vse prav gladko izpod rok. — Kanalski fašjo — če sploh še obstoja, — je brez pravega vodje. Od kar je kapitano Tazzoli postal »podjetnik« ni v Kanalu več enako vrednih mož, da bi uspešno vodili njih društvo. Sicer imamo tu še Muznika in Kralja. Prvi ga najbrže radi preahlega zdravlja ne more v vsem nadomestovat, slednji ima pa obilo opravila v svoji veleindustriji, tako da je res kritično. Mi kmetje imamo za sedaj še obilo dela in se radi tega prav malo pečamo s politikom. Vemo tudi, da nam ne bi nič pomagalo. A lahko počakamo, bo že tudi za nas boljše. Takrat bomo tudi volili kakor bo nam volja in nam prav.

Trnovo pri Gorici.

Nedavno od tega so dobili trnovski snoparji prvič fašistovsko obleko. S črno srajco, črno kapo in črno dušo so šli v šestih Pod gozd nad Grgarjem in peli pod komando njihovega črnega pevovodja Jušta s klanca. Kričali in drli so se, da so se kokoši plašile in se je živina v hlevih čudila. »Eviva ti fašisti, abaša komunisti« so peli črnosrajčniki na vse snoparsko grlo. Ko so opravili to junaško delo, so slovenski odpadniki pod po veljem črnosrajčnikom Jušta s klanca vkorakali nazaj v Trnovo, se vlegli spat in zaspali.

Komandant Peršič, po domače Jušto s klanca je peljal predpreteklo nedeljo svojo četo tudi v Videm in ko se je vrnil na Trnovo, se je ustavil s svojimi pajdaši pred županovo gostilno in zopet so peli po italijansko ali bolje tulili, da se je vse smejala. Štirje otroci pevovodje Jušta so se mu približali in ga vlačili za jopo ter prosili: »Tata, pridi domov!« Otroci morajo stare učiti pameti, ker so njih očetje postali nori.

Iz Vel. Žabelj.

V noči od petka na soboto dne 10. t. m. so neznani zlikovci obiskali našo vas ter svojo obrt nemoteno opravili. Slišale so nekatere osebe sicer šum v ponočnih urah, toda ker je sedaj mnogo dela po kleteh in se ta dela opravljajo ob vseh nočnih urah, ni nikomur prišla misel, da so tatovi.

Zlikovcem je njih podjetje uspelo na treh krajih: v cerkvi, pri krojaškem mojstru Filipu Mrkelju in pri trgovcu Ivanu Štokelju. V cerkev so vdrli skozi okno zvonika, v kar so se poslužili dolge lestve. Prebrskali so vse v nadi na bogati plen. Vzeli pa so le cimborij in kelih. Previdnosti cerkvnika se moramo zahvaliti, da sta bila monštranca in dragocenejši kelih shranjena v varnem zavetju. Sv. hostije so stresli na altar ter jih pogrnili. Poleg tatvine tedaj še bogoskrunstvo — vredno vse obsodbe.

Druga žrtev te tatinske druhal je krojaški mojster Filip Mrkelj. Odnesli so mu razne krojaške izdelke in blaga v vrednosti 3000 lir. Kako iznenadenje, ko je prišel v soboto zjutraj v izpraznjeno delavnico? Mož je občutno zadet zlasti še zato, ker mora skrbeti za mnogoštevilno družino.

Tretja žrtev je trgovec Ivan Štokelj. Iz prodajalne so mu odnesli tobak, sukanec in razne otroške šolske potrebščine v znesku 500 lir. V prodajalno so prišli skozi okno stranišča. Pes - čuvaj je bil baje od nočnih gostov gostoljubno pogoščen, ter je zato izdal svojega gospodarja, za kar pa mu ne gre preveč hvale. Orožništvo pridno zasleduje tatinsko druhal.

Iz Ljubinja.

S preteklim šolskim letom nas je zapustila g.čna Olga Torkarjeva, ki je učiteljvala pri nas 6 let. Gospodična se je med nami tako udomačila, da jo bomo le težko pogrešali. Mnogo zaslug ima, da je naše društveno življenje neposredno po vojni tako hitro oživel in da tudi sedaj tako lepo uspeva.

Priljubljeni gospodični želimo v slovo še mnogo sreče in uspehov na novem mestu. *Ljubinci.*

Mestne novice.

Smrtna kosa.

V pondeljek zvečer je umrla po kratki, toda težki bolezni gospa Marija Jug, rojena Jež, doma iz Trnovoga, bivajoča v Gorici. Stara je bila 58 let. Pokojnica je bila teta poslanca dr. Besednjaka in Anice dr. Glaserjeve. Bila je tiha in blaga žena, spoštovana od vseh, ki so jo poznali. Svetila ji večna luč. Žalujemo ostalim naše iskreno sožalje.

Srednje šole začnejo s poukom:

Kr. učiteljske v Tolmini začne z rednim poukom dne 20. oktobra. — Trgovska šola v Gorici se otvori dne 17. novembra ob 8. uri. — Obrtna šola a) za dečke: 20. oktobra, b) za deklice: 16. oktobra. — Kdaj se druge srednje šole otvorijo, ni še znano.

Iz naše organizacije.

Odbor Političnega društva »Edinosti« v Gorici je na svoji seji dne 14. oktobra 1924. razpravljala o šolstvu v Gorici, po deželi, o deželno-zbojskih volitvah in o važnih organizacijskih vprašanjih. Odborovi seji je prisostvoval tudi urednik »Goriške Straže« g. Kemperle Polde, ki je odboru poročal o dveh kazenskih procesih proti njegovi osebi. Odbor je izrazil uredniku g. Kemperlu toplo zahvalo za njegovo odločno delovanje v zavesti, da sočustvuje z njim celotna politična organizacija Slovanov v Italiji.

Dramatično društvo v Gorici

vprizori v soboto dne 25. t. m. v dvorani Trgovskega doma, Molierovo duhovito veseloi gro v treh dejanjih »Namišljeni bolnik«. V naslovni vlogi nastopi prvič pred našim občinstvom v tej sezoni g. Ciril Bratuž ki vodi ob enem tudi režijo.

Po širokem svetu.

Kraljevič iz masla.

Na letošnji britanski svetovni razstavi v Wembleyu je obiskovalce najbolj zanimal orjaški kip angleškega prestolonaslednika, ki je ves izdelan iz masla. Za soho so porabili 12 kubičnih metrov najboljšega masla. Kip predstavlja kraljeviča v kanadski farmi; poleg njega vleče konj plug in obdajajo ga vse domače živali, ki bivajo v Kanadi. Da so mogli kip izdelati, so stavili maslo pod toploto 2. stopinj Celzija, ker je tako se je dalo maslo gnesti. Ker je bilo v londonskem podnebnju nevarno, da se maslo kmalu stopi, so ljudje hiteli ogledati si kip kraljeviča, predno se maslo razleze. Kanadski mlekarji trdijo, da jim je masleni kraljevič delal velikansko reklamo za kanadsko maslo.

Listnica Kmetško-delavske zveze v Gorici.

1. Č. F. Ponikve št. 55: Sporočite nam sledeče: a) Pri kakšnem polku je služil sin Karl? b) Kdaj, kje in kako je bil ranjen? c) Kdaj je bil pri zdravniškem pregledu in kje?
 2. I. A. Ložice: Ponovno poizvedujete v Vaši zadevi. Tajništvo je posredovalo pri podprefekturi in pri registerskem uradu v Gorici. Tu so nam nasvetovali, da naj vložimo pisмено vlogo na finančno intendanco v Vidmu. To smo tudi storili.
 3. Š. F. Branič: Isto kot zgoraj. Ko dobimo odgovor od finančne intendance Vam takoj sporočimo.
 4. B. A. Podmelec: Zaprošili smo pri meredajnem uradu za informacijo. Ko dobimo odgovor, Vam odgovorimo v pismu, kakor želite.
 5. I. N. Podgrič št. 3: Pošljite nam čimprej plačilni nalog za osebno - dohodninski davek. Navedite v pismu natančno svoje dohodke, da bo moglo tajništvo prirediti za Vas rekurz. Če imate opravilo v Gorici, zglasite se osebno v tajništvo. Prinesite s seboj plačilni nalog!
 6. J. B. Sv. Lucija: Zaprošite županstvo, da Vam pomaga v Vaši zadevi. Ko pridete v Gorico, zglasite se v tajništvo.
 7. A. R. Volče št. 108: Vdova naj vloži potom županstva prošnjo na: »Direzione generale per le pensioni, Roma Palazzo Braschi.« Če bi ji županstvo ne hotelo sestaviti prošnje, pošljite nam natančne podatke o možu in družini.
 8. A. Ž. Log 7: Za Vas nismo mogli do danes ničesar doseči. Če bi Vam hoteli priiskrbiti delo v rudokopu, bi morali vseeno posredovati. To bomo tudi ob priliki storili.
 9. B. J. Lokavec 182: V Vaši zadevi čakamo odgovora.
 10. K. O. Čezsoča: Vaše zadeve do danes še nismo mogli rešiti.
- Tajništvo Kmetško-delavske Zveze v Gorici.

Gospodarstvo.

Razstava goveje živine v Ajdovščini.

V sredo, dne 15. oktobra, na dan semnja sv. Terezije se je vršila v Ajdovščini razstava goveje živine sivo-rujave švicarske pasme.

Na razstavo je bilo prignanih okoli 180 živali: bikov, bikcev, krav, junic in telet. Prignane živali so dokazale, da je sivo-rujava švicarska pasma pri ljudstvu v splošnem zelo priljubljena in dobro udomačena. To nam dokazuje predvsem število prignanih živali in stanje, v katerem so se živali nahajale.

Slišalo se je, da bi marsikdo prignal še katero žival, ako bi se popolnoma neumestno ne bal, da je prirejena razstava predvsem zato, da se spozna, kdo lažje plača davke.

Z razstavo so bili prireditelji v splošnem zelo zadovoljni in tudi marsikateri kmetovalec je dobil kakšno nagrado. V tem oziru bi omenili predvsem g. Fortunata Marca iz Planine in g. Mirka Boneta iz Sv. Križa, ki sta večja živinorejca. Pa tudi majhni kmetje so dobili marsikatero nagrado.

Gotovo je, da niso bile vse vredne živali obdarovane, ker se je gledalo le na oblike, vendar pa je lahko vsak obiskovalec razstave spoznal, da je glavno bogastvo ajdovskega okraja baš živinoreja in da je sivo-švicarska pasma vredna vse podpore od strani vlade.

Kako se grozdje več mesecev ohrani?

Grozđ, ki ga nameravaš shraniti, mora imeti trde, debele in redke jagode, tudi mora biti grozd popolnoma suh. Grozđ z gosto stisnjenimi jagodami ni priporočljiv za spravljajanje, ker vsled tesnobe posameznih jagod začne kmalu gniti. Grozde obešamo ali pa spravljamo na lese. Za daljšo ohranitev je boljše obešanje. Za obešanje zveži po dva grozda skupaj in obesi tako, da so peclji obrnjeni navzdol. Kar je ranjenega in gnilega, skrbno odstrani. Prostor za obešanje mora biti zračen in ne presuh. Od časa do časa preglej grozde in redno obiraj nagnjene jagode. Tako spravljeno in oskrbovano grozđje se ohrani več mesecev.

Cene v Bocnu.

V Bocnu prodajajo zmrazilo meso po 4.60 L kilo; pri tem sinejo kosti tehtati kvečjemu 30% celotne teže. Najvišja cena za pečene kostanje je 10 stotink za tri.

Preklic.*)

Podpisana preklicujem besede, katere sem govorila proti svoji svakinji Zofiji Budal, ker niso resnične.

Marija Markočič.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko kolikor mu zakon veleva.

Mlekarska zadruga v Št. Vidu pri Vipavi

odda zgradbena dela parne žage in obenem v najem izvrševanje obrti.

Načrt in stroškovnik je v mlekarni na vpogled. Pismene ponudbe je za drugi predložiti do 25. t. m.

Prednost bo imel oni ponudnik, ki bi obenem sklenil z zadrugo najemno pogodbo.

NAČELSTVO.

Profesorica

CLEMENTINA MRACH

diplomirana na dveh akademijah v Parizu, prej učiteljica v vzgojevališčih ter voditeljica lastne slavne šole v Trstu otvori

z 20. oktobrom tečaje za medno krojenje in šivanje

po lastni in priprosti ter dovršeni metodi. Cene zmerne. Prostor odličen. Poduk v italijanskem in francoskem jeziku. Ob koncu učnih tečajev prejmejo učenke spričevalo sposobnosti. Vpis in spored do 18. t. m. od 11-12 in od 15-17 ure v

Via dei Bagni N. 10, III. nadst. Gorica. Krojenje po meri.

Dne 21. oktobra bode v Štanjelu živinski in krmarski semenj.

Stavbeni trgovci!

Vojni invalid ima hišo porušeno brez vojne odškodnine in prosi dobre ljudi, da bi mu odstopili nekaj stavb, materijala, proti doplačilu ali tudi proti vknjižbi na svojo hišo. Naslov pri upravi.

KRASNO POSESTVO: od 20 oralov 3 orali vinograda, 2 hiši z gospodarskimi poslopji in živim in mrtvim inventarjem, 40 minut od kopališča Rimske toplice se poceni proda. Informacije: Kontrolor drž. žel. Leopold Pečar, Zagreb. Direkcija drž. žel.

SLOVENSKO KMETIJSKO DRUŠTVO V GORICI ima v zalogi večje množine zajamčene 18% Tomaževe žlindre z drobnostjo 75/80 in raztopnostjo 90/95 ter je oddaja društvenikom, ki so se in tudi onim, ki se za njo niso vpisali.

UMETNA GNOJILA: Tomaževo žlindro in kalijevo sol oddaja Kmetijsko društvo v Vipavi.

NA PRODAJ je bik švicarske pasme, 13 mesecev star, črne barve in od komisije potrjen. Naslov: Josip Urdih, Kostanjevica 92, Komen.

VELIKO POSESTVO v bližini Sv. Lucije opremljeno z vsem je na prodaj po zelo nizki ceni. Naslov: pove uprava lista.

HRANILNICA IN POSOJILNICA V VRTOVINU p. Črniče (Cernizza - Goriziano) ima na prodaj skoraj novo železno Wertheimerco (varstveno blagajno) po nizki ceni. Na ogled je v Vrtovinu do 2. novembra t. l.

GOSPODIČNO s čedno in naglo pisavo iščemo za par dni. Zadruga tiskarna, Gorica Riva Piazzutta 18.

Valuta.

Dne 16. oktobra si dobil:

za 100 franc. frankov	119.50 do 120.—	Lir
za 100 belg. frankov	110.— do 112.—	Lir
za 100 švic. frankov	438.— do 440.—	Lir
za 100 češ.-slov. kron	68.— do 68.40	Lir
za 100 dinarjev	32.20 do 33.50	Lir
za 1 šterling	102.90 do 103.10	Lir
za 1 dolar	22.80 do 22.95	Lir
za 1 zlato marko	5.45 do 5.55	Lir
za 100 avst. kron	0.0320 do 0.0330	Lir

Beneške obligacije.

Dne 16. oktobra: Srednji kurs L. 82.57, v Trstu 82.62; v Milanu 82.25, v Rimu 82.70 L

HLAPCA SPREJMEJO. Več se izve pri upravi našega lista.

Zdravnik

Dr. J. Bačar

Viale XXIV Maggio 9

se je vrnil in sprejema zopet redno za pljučne in notranje bolezni.

Naš zobozdravnik

doktor Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in na zobeh, sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila

v GORICI - na Travniku 20.

Fotograf Anton Jerkič posluje na

CORSU VERDI 36 (prej Via Giardino).

RABIM takoj dobrega žagarja in pomočnika, ki bi se razumel nekoliko na električno napravo. Plačilo po dogovoru. Valentin Valentinčič. Podbrdo 27.

Anton Koren

Gorica, Via Carducci 4

Velika zaloga: šip, porcelana, stekla, namiznega orodja, okvirjev in sploh vseh v to stroko spadajočih predmetov. - Ravno kar je došlo razno blago češkega izdelka.

Na debelo in drobno!

ABADIE?

Evo vam

Abadie!

Najizvrstnejši cigaretni papir

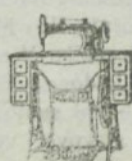
Zdravnik

dr. RADO SFILIGOJ

se je preselil

na Travniki št. 5, I.

(nasproti lekarne).

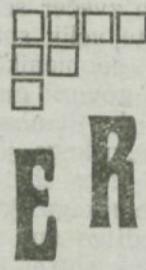

Prva slovenska tvrdka

JOSIP KERŠEVANI

Gorica, Piazza Duomo št. 9 (desno)

priporoča svojo trgovino najizvrstnejših šivalnih strojev iz svetovno znane nemške tovarne „MUNDLOS“, dvokoles znamke orig. „KOLUMBIA“, belgijskih pušk ter vse k temu spadajoče predmete. Brezplačen poduk v umetnem vezenju, šivanju in krpanju. Lastna mehanična delavnica in popravilavnica Piazza Duomo 5 (vogal ulica Rabatta).

ozdravljena

z najnovejšim pasom BROOCK

Mirodilnica in dišavnica

E. Grapulin-Gorica

naspr. ljudskemu vrtu, Corso Verdi 27.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50 — Brzojavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica in rezerve:

Din. 50,000.000

CENTRALA

LJUBLJANA

Rezerva S H S

Din.

10,000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4 1/2 %. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja.

Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje